

VYSOKÁ ŠKOLA
ZDRAVOTNICKÁ

Klasifikační systémy v ošetrovatelství (NANDA I. a II., NIC, NOC, ICNP)

Jitka Krocová

Vývoj klasifikačních systémů v ošetrovatelství

- Výsledek dlouhodobého úsilí odborníků o standardizaci ošetrovatelské terminologie.
- **„Používání standardizované terminologie v 21.století bude základním znakem ošetrovatelské praxe“** (Vörösová, 2007).
- Klasifikace v medicíně polovina 18. stol.
- Klasifikace v ošetrovatelství od poloviny 20. stol.

Klasifikační systémy v medicíně

- Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (**MKN-10**).
- Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (**MKF**).
- Mezinárodní klasifikace nemocí v onkologii (**MKN-O**).

Vývoj klasifikačních systémů v ošetrovatelství

- Klasifikační systémy různého zaměření.
- Abdellahová a Hendersonová
- Severoamerická asociace sester pro ošetrovatelské diagnózy – **NANDA International**,
- Mezinárodní výbor sester – **ICN**,
- Evropská asociace pro společné ošetrovatelské diagnózy, intervence a výsledky – **ACENDIO**.

Přehled nejznámějších klasifikačních systémů ošetřovatelství (Plevová, 2018)

Název	Zaměření	Účel
Klasifikace ošetřovatelských diagnóz NANDA International	Diagnózy	Identifikace, pojmenování, zatřídění ošetřovatelských problémů
Klasifikace ošetřovatelských intervencí NIC – Nursing Interventions Classification	Intervence	Identifikace, pojmenování, zatřídění činností sestry
Klasifikace ošetřovatelských výsledků NOC – Nursing Outcomes Classification	Výsledky	Identifikace, pojmenování, zatřídění ošetřovatelských výsledků
Mezinárodní klasifikace ošetřovatelské praxe ICNP – International Classification for Nursing Practice	Diagnózy Intervence Výsledky	Tvorba společné terminologie pro popis ošetřovatelské praxe Umožnění komparace ošetřovatelských termínů z různých zemí.

Přehled nejznámějších klasifikačních systémů ošetřovatelství (Plevová, 2018)

Název	Zaměření	Účel
OMAHA ošetřovatelský klasifikační systém pro komunitní zdraví	Problémy Intervence výsledky	Zlepšení praxe, dokumentace a managementu v domácí a komunitní péči popsáním a hodnocením problémů, intervencí a očekávaných výsledků péče
Klasifikace domácí péče HHCC (v 2003 přejmenována na Klasifikační systém klinické péče CCC)	Diagnózy Intervence Výsledky	Poskytnutí struktury a klasifikace domácí a ambulantní péče
Klasifikační systém klinické péče CCC	Diagnózy a výsledky intervence	Identifikace, dokumentace a klasifikace jednotlivých elementů klinické praxe sester a ostatních zdravotnických pracovníků

Rozvoj ošetrovateľskej diagnostiky

- **NANDA International** – najznámejší klasifikačný systém - iniciovaný v USA.
- Termín „**ošetrovateľská diagnóza**“ – McManus v roku 1950 „**to, čo v praxi sestry robia**“.
- 1967 – ošetrovateľská dg. – súčasť OP.
- 1973 **Sdruženie amerických sestier – ANA** – uverejnilo normy ošetrovateľskej praxe a uvedlo 5 častí OP.

Rozvoj ošetrovateľskej diagnostiky

- **1. konferencia 1973** – o ošetrovateľskej diagnostice – oše.dg. – *„úsudek nebo závěr, který je výsledkem ošetrovateľského posuzování“*.
- Hosté – Gordonová, Hendersonová, Johnsová, Kingová, Neumanová, Oremová, Royová.
- 1973 – Clearinghouse for Nursing Diagnoses.

NANDA International

- 1982 konference → **Severoamerická asociace sester pro ošetrovatelské diagnózy – NANDA** (North American Nursing Diagnosis Association).
- Standardizace terminologie v oblasti ošetrovatelských diagnóz.
- 2002 – změna názvu **NANDA International** (NANDA – I).
- **Úkolem NANDA-I** - napomáhat rozvoji, zlepšování a používání standardní terminologie ošetrovatelské diagnostiky.

Spolupráce NANDA - I a další organizace

- **ACENDIO** (Evropská asociace pro společné ošetrovatelské diagnózy, intervence a výsledky).
- Výsledek – **Mezinárodní taxonomie ošetrovatelských diagnóz – CNNC**, v budoucnu součást **MKN**.

Účel jednotné terminologie ošetřovatelství

v

- Jednotný jazyk sester, celého oše týmu, veřejnosti.
- Sběr, analýza sesterských informací.
- Ulehčuje hodnocení oše péče.
- Zlepšení oše péče.
- Rozvoj oše vědomostí.
- Rozvoj klinických elektronických informačních systémů a elektronických záznamů o K/P.
- Ulehčuje výuku studentů.

NANDA Taxonomie I

- Taxonomie ošetrovatelských diagnóz.
- Uspořádání ošetrovatelských diagnóz dle určitého principu
- **Cíl** - vytvořit standardní názvy ošetrovatelských diagnóz.
- Založena na struktuře 9 vzorců lidských reakcí.
- 1977 – Callista Roy.

Vzorce lidských reakcí NANDA Taxonomie I

1. Výměna
  2. Komunikace
  3. Navazování vztahů
  4. Hodnocení
  5. Volba
  6. Pohyb
  7. Vnímání
  8. Poznávání (získávání vědomostí)
  9. Pocity (cítění)
- **Vzhledem k nízké míře klinické využitelnosti byla tato struktura modifikována.**

NANDA-I Taxonomie II

- Nová taxonomie založena na struktuře 13 diagnostických domén.
- Vychází z 11 funkčních vzorců zdraví Marjory Gordonové.
- **Cíl** – splnění náročných teoretických kritérií, snadno použitelná v praxi.
- Číselné kódy.

NANDA INTERNATIONAL

OŠETŘOVATELSKÉ DIAGNÓZY

Definice a klasifikace

2018–2020

11. vydání

- HERDMAN, T. Heather, ed. a KAMITSURU, Shigemi, ed. *Ošetřovatelské diagnózy: definice & klasifikace: 2018-2020*. 11. vydání. Praha: Grada Publishing, 2020. 518 stran. ISBN 978-80-271-0710-0.

NANDA-I Taxonomie II

- 3 úrovně: **domény, třídy, ošetřovatelské diagnózy.**
- 13 domén, 47 tříd, 244 oše. dg.
- Domény děleny na třídy, k jednotlivým třídám zařazeny oše dg různých typů (některé třídy zatím bez dg).

13 domén NANDA-I Taxonomie II

1. Podpora zdraví
2. Výživa
3. Vylučování a výměna
4. Aktivita/odpočinek
5. Vnímání/poznávání
6. Vnímání sebe sama
7. Vztah mezi rolemi
8. Sexualita
9. Zvládání/tolerance zátěže
10. Životní principy
11. Bezpečnost/ochrana
12. Komfort
13. Růst/vývoj

Ošetrovateľská diagnóza

- NANDA-I definice oše. dg. - **klinický závěr o reakcích jedince na aktuální nebo potenciální zdravotní problémy.**
- Základ pro výběr ošetrovateľských intervencí - k dosažení výsledků - sestra je zodpovědná.

Ošetřovatelská diagnóza

- Komponenty oše dg:
  - **Název** – stručně pojmenovává dg.
  - **Definice** – přesný popis, odlišení od podobných dg, pomocník při diferenciální dg.
  - **Určující znaky** – pozorovatelné, měřitelné znaky, jako projevy aktuální, oše dg na podporu zdraví, info pro stanovení oše dg, ovlivnitelné oše intervencemi.
  - **Rizikové faktory** – zvyšují sklon jednotlivce ke zdraví škodlivé události.
  - **Související faktory** – spojitost s oše dg, jako předcházející, spojované, přispívající.

Typy ošetrovatelských diagnóz

- 3 typy ošetrovatelských diagnóz:
  1. **Diagnózy zaměřené na problém.**
  2. **Diagnózy rizika.**
  3. **Diagnóza k podpoře zdraví** –motivace a touha K/P zvyšovat celkovou pohodu - ochota zlepšit specifické chování na podporu zdraví.
...“syndromové Dg.“

Příklad oše diagnózy

- Název: Akutní bolest
- Doména 12: Komfort
- Třída 1: Tělesný komfort
- Definice: nepříjemný smyslový zážitek vycházející z aktuálního nebo potencionálního poškození tkáně.....
- Určující znaky:.....
- Související faktory: BIOLOGIČTÍ, CHEMIČTÍ, FYZIKÁLNÍ PRŮVODCI

Klasifikace ošetrovatelských intervencí – Nursing Interventions Classification (NIC)

- Komplexní, standardizovaná klasifikace intervencí, které sestry vykonávají.
- **Účel** - dokumentace péče, komunikace mezi zařízeními, integrace údajů, výzkumu, měření produktivity, hodnocení kompetencí, úhrady výdajů, tvorby studijních plánů.
- Soubor ošetrovatelských činností potřebných k řešení disfunkční lidské potřeby.

NIC

- **565 intervencí, více než 12000 činností uspořádaných do 30 tříd a 7 domén.**
- **Závislé i nezávislé ošetrovatelské činnosti, které sestra vykonává při přímé nebo nepřímé péči.**
  - **Intervence přímé péče**
  - **Intervence nepřímé péče**

NIC

- Každá intervence – **kód, název, definice a činnost.**
- Kódy pro 7 domén – **1 – 7**
- Kódy pro 30 tříd – **A - Z, a, b, c, d.**
- Každá intervence – seznam 10-30 činností - vybrat činnosti vhodné pro konkrétního jedince (může přidat další činnosti) → péče **konkrétní, individualizovaná.**

NIC

- **Cíl** – počítačové zpracování údajů, zlepšuje komunikaci.
- Všechny typy zařízení, všechny skupiny K/P, všechny specializace.

Domény NIC, (Plevová, 2018)

Domén a	Název domény
1	Doména fyziologická základní
2	Doména fyziologická komplexní
3	Doména behaviorální
4	Doména bezpečí
5	Doména rodiny
6	Doména zdravotního systému
7	Doména komunity

Klasifikace ošetrovatelských výsledků – Nursing Outcomes Classification (NOC)

- Komplexní standardizovaná **klasifikace výsledků** pacientů.
- **Účel** - hodnocení efektivnosti ošetrovatelských intervencí.
- **Výsledek ošetrovatelské péče** – měřitelný stav, měřitelné chování nebo vnímání jedince, dlouhodobě a kontinuálně měřením sledován, reaguje na ošetrovatelské intervence.

NOC

- **Výsledky** – přesně definovány, abecedně seřazeny, označeny 4číselným kódem.
- **Soubor indikátorů, hodnotící škála.**
- **Struktura výsledků** – název, hlavní a položkový kód, definice výsledku, soubor indikátorů, **hodnotící škálu Likertova typu**, odkazy na zdroje literatury.
  - výroky, na které respondent může odpovědět na *pětibodové škále* od "**Zcela nesouhlasím**" ke "**Zcela souhlasím**". Středovou hodnotou je odpověď "**Nevím**„ - zjistit nejen obsah postoje, ale i jeho přibližnou sílu.

NOC

- **385 výsledků** uspořádaných do **7 domén**, **34 tříd** a **540 výsledků**.
- Jednotlivé výsledky jsou předmětem a prostředkem měření.
- **Účel** – využití ve všech zařízeních a specializacích.

NOC, (Plevová, 2018)

Doména	Název domény
1	Funkční zdraví
2	Fyziologické zdraví
3	Psychosociální zdraví
4	Znalosti o zdraví a chování
5	Vnímání zdraví
6	Zdraví rodiny
7	Komunitní zdraví

Aliance NNN

- „**3N Aliance**“ – od roku 2001.
- **Záměr** – společná jednotná struktura pro tři klasifikační systémy: **NANDA International, NIC, NOC**.
- Spolupráce NANDA-I a Centrum pro ošetrovatelskou klasifikaci a klinickou efektivnost.
- **Cíl** – napomáhat rozvoji, testování, upřesňování ošetrovatelské terminologie.
- Dorothy Jonesová a Joanne McCloskey Dochtermanová.

Aliance NNN

- **Dlouhodobý cíl** – používání jednotné klasifikace složené z diagnóz, intervencí a výsledků → organizovány v rámci jedné struktury.
- Výsledek – **Taxonomie ošetrovatelské praxe** (The Taxonomy of Nursing Practice).

Taxonomie ošetrovateľskej praxe – tvořena – 4 domény a 28 tříd, (Plevová, 2018)

Domény	Tříd
Funkční doména	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivita-cvičení • Komfort • Růst a vývoj • Výživa • Sebepeč • Spánek/odpočinek • Hodnoty/přesvědčení
Fyziologická doména	<ul style="list-style-type: none"> • Srdeční funkce • Vylučování • Tekutiny a elektrolyty • Neurokognitivní funkce • Farmakologické funkce • Fyzická regulace • Reprodukce • Respirační funkce • Smysly/vnímání • Tkáňová integrita

Domény	Tříd
Psychosociální doména	<ul style="list-style-type: none"> • Chování • Komunikace • Coping • Emocionální funkce • Vědomosti • Role/vztahy • Sebevnímání
Enviromentální doména	<ul style="list-style-type: none"> • Systém zdravotní peč • Populace • Rizikový management

- **Cíl** – zvýšení efektivity ošetrovateľskej diagnostiky, standardizace ošetrovateľskej terminologie a zlepšení efektivity ošetrovateľských intervencí.

Mezinárodní klasifikace ošetrovatelské praxe – International Classification of Nursing Practice (ICNP)

- **Vývoj** od roku **1991** pod patronací a dohledem ICN (Mezinárodní rada sester) se sídlem v Ženevě ve Švýcarsku.
- **Cíl** - vytvoření jednotného jazyka pro popis ošetrovatelské praxe – jevů, činností a jejich frekvence.
- ICNP staví na již existujících klasifikacích ošetrovatelských diagnóz, intervencí a výsledků.

ICNP

- Jednotný jazykový systém umožňující standardizaci dokumentace ošetrovatelské péče.
- Terminologie zahrnující termíny a definice, pomocí kterých je možné vytvářet ošetrovatelské diagnózy, intervence a výsledky.

ICNP

- **ICNP ošetrovatelská diagnóza** – označení určené sestrou, která na základě posouzení pacienta učiní rozhodnutí.
- **ICNP ošetrovatelský výsledek** – míra nebo stav ošetrovatelské diagnózy v době po provedení ošetrovatelské intervence.
- **ICNP ošetrovatelská intervence** – činnost vykonaná jako reakce na ošetrovatelskou diagnózu s cílem dosáhnout ošetrovatelský výsledek.

Zdroje

- NANDA International Ošetřovatelské diagnózy Definice a klasifikace 2018-2020 Praha: Grada, 2020 ISBN:978-80-271-0710-0
- Butcher, H. K., Bulechek, G. M., Dochterman, J. M., & Wagner, C. M. (Eds.). (2018). Nursing Interventions Classification (NIC) (7th ed.). St. Louis: MO: Elsevier.
- Moorhead, S., Swanson, E., Johnson, M., & Maas, M. L., (Eds.). (2018). Nursing Outcomes Classification (NOC): Measurement of health outcomes (6th ed.). St. Louis: MO: Elsevier. of the NIC taxonomy | Nurse Key NOC Overview | College of Nursing -The University of Iowa (uiowa.edu)
- PLEVOVÁ, Ilona. Ošetřovatelství I. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. 286 stran. Sestra